

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:

odată 14 fil, a doua
oară 12 fil, a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Igiena poporului.

De mult se scrie, că instrucția în institutele noastre de creștere, mai ales în institutele pedagogice și seminarii lasă mult de dorit. Nici până azi nu s'a putut acomoda la viața reală. Se pierde prea mult timp în seminarii cu lucruri mult sau mai puțin superflue în paguba altora, studii de o altă importanță.

S'a scris mult de însemnătatea, ce este a se da studiilor economice, financiare în institutele noastre de specialitate. Aceasta pentru că învățătorii și preoții să fie la culmea chiemării lor, când e vorba de avântul economic ori financiar al satelor. S'a accentuat importanța reuniunilor de tot soiul, fie acele economice, fie culturale ori filantropice. Cunoștințele sistematice pe acest teren își vor avea urmările în viața socială și culturală pentru viitor.

Nu s'a prea ținut seamă însă de alte exigențe, cari mai ales la pătura de jos, ies la iveală.

Poporul nostru trăiește încă tot epoca de copil. Preoții și intelectualii bine o știu și o văd aceasta. E prea puțin pretensiv și nu are concepția unui traiu igienic. Grijă și preocupările lui și le concentrează tot la lucruri înafară de persoana proprie și de familie. Mai mult îl supără indispoziția unui dobitoc din curtea sa decât boala, ce-l chinue regulat iarna-vara pe el ori pe careva din ai căsii. Doctorul intră în casa omului nostru aproape întotdeauna cu moartea deodată. La o boală grea poporul chiamă de regulă pe popa să-i cetească. Și aici e importanța chiemării preoțești. Preotul este pe sate în cele mai multe cazuri și doctor și preot. De multe ori dela priceperea și dragostea lui pentru turma cuvântătoare atârnă viața și sănătatea nu numai a pa-

cientului, ci și a unei generații de oameni.

Ce binecuvântată e apariția preotului, a omului venerabil, în casa pacientului, care suferă de o epidemie, de un morb grav. Ce binecuvântat este graiul, care îl sfătuie ori îi poruncește pacientului, ca să rămână izolat. Să nu mănânce din acelaș blid, cu aceeaș lingură, să nu bea din acelaș vas, să nu se culce pe aceeaș perină ori sub acelaș țol cu copiii. E o mare chiemare aceasta, de a fi cât se poate de prevăzător în chestii de acestea, iar egoismul atât de propriu tuturor bolnavilor numai în preot îl poate sufoca, spre a feri copiii și nepoții de urmările bolilor înfricoșate.

Iată preotul ca factor de cea mai mare importanță pe terenul igienei publice.

Mai accentuăm încă odată: Dați atenția cuvenită învățăturilor de medicină și igienă în seminarii, iar preoților le impuneți de a fi apostoli adevărați în această direcție. Ei singuri o pot face, doar' singur de ei ascultă pătura aceea de jos, care atât de mult își caută scăparea la preotul său. Fiți adevărați apostoli pe acest teren, căci apostolia aceasta este temelia viitorului nostru.

Cu miile vin de pe toate câmpiile războiului bolnavi. Cei tuberculoși și venerici sunt adevărată plagă pentru familii. Cu ei se prăpădesc sute și mii și se nefericesc generații de-a rândul.

Fiți atenți și cumiți! Luptați împotriva bolilor și deschideți ochii nefericiților prin sfaturi bune și cuvinte înțelepte!

În seminarii puneți pond pe studiul igienei în măsura reclamată de împrejurări și timp.

Părerile lui Lloyd George despre pacea apropiată. — »Daily News« anunță din Roma: Schimbul de idei dintre Papa și Wilson, referitor la încheierea păcii, au avut influință mare asupra cercurilor diplomatice. În urma acestora Papa a rămas foarte convins asupra rezultatelor în privința păcii, iar cercurile Vaticanului cred, că Papa în curând va întreprinde acțiuni însemnate în chestia păcii.

După ziarele engleze, Lloyd George a spus înaintea Uniunii muncitorilor condițiile principale pentru începerea tratativelor de pace. Declarațiile acestea alui Lloyd George sunt cuprinse în nota răspuns a Angliei adresată Papei. Părerile lui Lloyd George e, că pacea nu e departe.

Discursul

Dlui Dr. ST. C. POP.

Rostit în ședința din 12 Septembrie a diei.

— După notele stenografice ale ziarului dietal. —

On. Cameră! Cu prilejul prezentării guvernului Esterházy mi-a revenit mie rolul onorific să dezvolt în numele partidului meu poziția ce o luăm noi. Atunci am declarat, că luăm cu bucurie la cunoștință, că Maj. Sa Regele însuș a hotărât democratizarea țării și însuș a cerut dela reprezentanța poporului să realizeze democrația. Am dat expresiune bucuriei noastre și pe motiv, că tocmai sufragiul universal este un punct unghiular al programului nostru. Dar și atunci am arătat, pe cum o declarăm și acum, că avem nedumeriri, pentru că fără rezolvirea chestiei de naționalități cu greu se poate spera o astfel de reformă democratică, care să satisfacă pe naționalități. O spunem aceasta mai ales din considerare față de situația culturală și economică a naționalităților. Dar am avut nedumeriri mai ales și pe motivul, că se va face totdeauna uz de chestia de naționalități ca de o momâie, pe care o arunci în opinia publică numai spre a zădărnici sufragiul întru adevăr cinstit.

Ne umple cu mare durere, că sub scurtul timp al guvernării cabinetului Esterházy nici n'am văzut alta, decât că

corifeii cabinetului retras și corifeii actualului cabinet s'au luat la întrecere, care să facă un sufragiu democratic mai maghiar. (Strigăte vivace: Numai acesta ne trebuie!)

On. Camera! Democrație există numai una: adevărata democrație nefalsificată. O democrație al cărei cadru va fi determinat prin supremația artificială, nu este democrație. Nimeni nu va trage nicicând la îndoială supremația naturală a națiunii maghiare, pe care o considerăm de foarte prețioasă, dar a creia cu mijloace artificiale o supremație este o imposibilitate morală.

Cu aceste mi-aș putea încheia discursul, dacă ar fi vorba numai, că ce am spus atunci și ce trebuie să spun acum, în fața unui guvern nou, al cărui șef însuși a binevoit a declara, că are să bată aceeași cale ca și nemijlocitul său predecesor în oficiu.

Dar mai am observații și gravamime, cari reclamă o sanare urgentă și asupra cărora sunt silit să atrag luarea amănute a Dnui ministru-prezident.

Este fapt indiscutabil, că naționalitățile peste tot și naționalitatea română îndoiesc și-au împlinit în cursul întregului războiu datoria cu cea mai mare loialitate și cu jertfă de sine.

Ladislau Fényes: Am văzut când cu invaziunea din Ardeal! Am văzut cum au fost!

Partidul național român și-a suspendat în decursul războiului activitatea numai pe motiv, ca nici pe departe să nu servească ansă de a tulbură liniștea cu vre-un fapt oarecare al său. Și ce a fost recunoștința?

Lad. Fényes: V-ați temut de soldații Germani!

Înainte de toate s'a început liniștirea clasei intelectuale române.

Wilh. Sümegi: Protopopul dela Gyergyó a condus jefuirile!

Ne-au sistat presa, ca să fim lipsiți și de singura armă, cu care să ne putem rectifica și apăra. Și apoi a urmat nenorocitul eveniment, la care nu am fost nici mijlocit și nici nemijlocit cauza. (Strigăte în stânga extremă: 70 de mii ați desertat!)

A urmat izbucnirea războiului român și atunci s'au pus la ordinea zilei internările, întemnițările, confiscările de avere. (Strigăte în stânga extremă: Și desertările în România!) În România au desertat și Secuții și alții, nu numai Români.

Wilh. Sümegi: Ce vorbă e aceasta? Protestăm! (Prezidentul sună). Au jefuit Au jefuit. Sub conducerea protopopului au jefuit la Gyergyózentmiklós!

Mă rog să ispășească cei vinovați, dar nu este permis a generaliza. În toate statele moderne sunt legi pozitive, cari fixează pedeapsa unor asemenea, dar a face generalizări, după cum se face aici, e păcat contra patriei.

On. Camera! Românii din patrie își îndeplinesc datoria pe lângă repețitele laude și recunoștințe ale supremului șef și a comendamentului suprem. Membrii clasei intelectuale române, întru cât o admite etatea și constituția lor, stau aproape fără excepție toți sub arme și cu toate acestea nu voiți să admiteți că sunt buni patrioți, zic, îndată după crumperea războiului s'au început internările, cari continuă și acum după un an, iar în temnițe gem de aceia cari nici nu au fost ascultați, copii, adulți, cești din urmă contrar legii.

Zoltan Pap: Sunt singuri de vină, ei au provocat-o!

Am crezut că guvernul nou va crea altă atmosferă, ca și noi să putem respira.

O voce din stânga: Mulțum lui Dumnezeu, că v-ați înșelat!

(Va urma).

Proclamarea republicii în Rusia. — Răscoala provocată de Kornilov pentru ca el să ajungă la puterea supremă militară, a avut rezultate tocmai contrare. Adversarul lui Kerenski, cu sprijinul majorității partidelor ruse, a constrâns pe Kornilov să plece atîndardul revoluționar și ca un trădător de patrie să se prezinte înaintea tribunalului spre a i-se dicta pedeapsa meritată.

Guvernul provizor a lansat următoarea proclamație: Am sufocat răscoala generalului Kornilov, mișcarea însă, care a fost provocată în armată și țară, e foarte mare. Patria și libertatea din nou e amenințată de pericolul morții. Trebuie stabilită forma guvernării politice a țării și simpatiile exprimate în unanimitate în conferința din Moseva cu privire la principiul republicii, sunt a-se pune în praxă. Guvernul provizor a Rusiei anunță, că forma de guvernare politică a țării e republica și proclamă Rusia de stat republican. — Pentru restabilirea moralului în armată și a rânduelilor, ce sunt în legătură cu noua formă de stat, guvernul provizor încredințează întregă puterea la cinci miniștri, în frunte cu ministrul prezident. În nădejdea, că patria numai cu unirea tuturor forțelor vii se poate mântui din situația deplorabilă, guvernul se va zidui să se întregască cu acele elemente, cari consideră de mai momentuoase interesele patriei decât cele private și de partid.

Iarăș îmbunătățirea materială a preoților.

Tot ce s'a scris în timpul din urmă privitor la îmbunătățirea materială a preoților dela sate este fără îndoială dorința ardentă și neștrămutată a preoțimei întregi din toate satele provinciei noastre mitropolitane.

Organul nostru »Unirea«, care a sprijinit aceasta mișcare îndreptățită

și justă, a spus cu o ocaziune în coloanele ei, că cu zecile primește scriitori, cari vorbesc de năcazi și mizerii, de traiul insuportabil, de incapacitatea de a-și purta preoții copiii la școală și de alte multe câte aduce ziua și ceasul.

Acestea toate cu tot ce a îndemnat preoții să ceară adaus de scumpete și ridicarea urgentă și fără amânare a salariului sunt astăzi și mai motivate ca în trecut. Fiecare ziua ne prezintă față de trecut o scumpete ridicată cu câteva procente în toți articli necesari pentru trebuințele zilnice.

Și aceasta scumpete ne îndreptățește să credem, că astăzi preoțimea să află într'o stare mai vitregă ca în timpul când nu primia nici un cruceru ajutor dela stat.

Astăzi întreținerea unui băiat la școală — fie și numai normalist — înseamnă circa 160 cor. pe lună, un rând de vesminte bărbătești 500—600 cor., iar vesmintele copiilor de preot, cari încă trebuie îmbrăcați 250—300 cor., unde rămâne apoi îmbrăcămintea doamnelor preotese, cari încă voesc să țină paș cu lumea, că doară au băbați cu școală de 16 ani, unde vesmintele și încălțările înmulțite cu numărul copiilor, cari să află la o casă preoțească; unde să se mai amintească din conștința noastră și pușințele ajutoare, cari le-am primit până acum, plata servitoarelor sau a servitorilor, cari văzând prețul minim al banilor de astăzi, cer următoare remunerațiuni pentru slujba lor de servitori sau servitoare și în sfârșit de unde să putem acoperi lemnele scumpe, cari vor fi de lipsă în aceasta iarnă și peste întreg anul, și alte nenumărate, cari ar mai putea să se amintească aici.

Așa nu să mai poate mai departe!

Dorința noastră trebuie rezolvată fără de-a mai întârzi.

Nu cu ridicarea stolei, care nu-i ducătoare la scop, că ea parohiile și așa bune le va face și mai bună, iar cele slabe le va lăsa tot slabe și pe mai departe — să nu ne mântuim din năcaz, ci prin ridicarea congruiei și a cvinvenalelor, prin votarea unui adaus cam de 70% după întreg salariul, cum probabil se va vota acest adaus pentru anul acesta la toți oficianții publici.

Să se rascampere din partea statului lecticalul preoților și stolele, cari fac atâta sminteală între preot și popor și să ajungem odată și noi la o stare materială mai potrivită cu misiunea noastră onorifică.

Preotul nu-i chemat în via D-lui să se aleagă din el un econom bun, care să se laude cu boii și vacile, cari i-le-a câștigat în timpul unei vieți, ci să fie lumina lumii și sarea pământului.

Lumina țării, în care își desfășoară activitatea și sarea, care conzervă moralitatea poporului din aceasta țară. În popor luminat și moral va fi baza cea mai solidă pentru înflorirea și înălțarea țării noastre.

Și credem, că nu suntem exagerați când zicem că aceasta bază noi preoții suntem chemați să o formăm la unii, cari suntem nemijlociții conducători a poporului dela sate.

Preoții buni și cari să respectă, vor studia zi de zi, și cultivându-și intelectul, vor ținea cont și de forma externă, care nu-i iertat a să neglija și rustifică spre umilirea tagmei, din care fac parte.

Astfel de preoți — conștii de chemarea lor — să vor putea câpăta însă mai ales astăzi numai pe lângă viață bună.

Cum să poate dară aștepta dela noi să fim în toate la înălțime când cuprinși de nenumărate griji — trebuie să potrecem cu plata noastră cu câteva leenii înainte de timpul, în care trăim.

Dacă preoților din zilele noastre să se acorde așa puțină atențiune, înroducă-să mai bine iarăș morala. Crească-să preoți cu studii inferioare, și în chip simplu și nepretențios până sunt în seminar, pregătiți întru toate cu simplitatea vieții, care o așteaptă.

Să nu fie lăsat însă nimenea a studia facultate universitară cu durată de patru ani după ce i-au premers 2 ani de școală până la maturitate, pentruca să se espună la nenumărate neajunsuri de viață.

Poporul apreciază puțin munca pastorală, cei de sus îi acordă puțină atenție de reamunerație, așa că preoții se astăzi stau într'o dilemă, a cărei descurcare e greu de rezolvat.

Credem, că venerata superioritate întreprins în favorul nostru pașii pentru ameliorarea sorții, dar totuși să fi de dorit să ne deie auctorizație, și noi înșine, cari ne cunoaștem mai bine lipsurile, să ne prezentăm guvernului cu un memorandum pregătit anume spre scopul acesta.

S'ar putea alege de urgență câțiva preoți cu o astfel de încredințare, cari cuprinzând la un loc punctele principalele noastre, să ne susțină în corpore rugarea.

Așa să reprezintă și luptă toți neputinții, când să tractează de inte-

reșele lor vitale, și așa am putea să ne ajutăm și reprezentăm și noi în chestia vitală a îmbunătățirii sorții noastre materiale. (gt.)

Războiul european.

— Telegrams of the day. —

Budapest, 18 Septembrie. Dușmanul a arătat activitate mai vie decât în zilele anterioare la Luck, cursul inferior dela Zbruc și pe culmile, ce se estind spre est de Kézdivásárhely. La armata lui Mackensen, românii după pregătiri minuțioase de artilerie spre vest de Siret, au pornit atacuri parțiale la Vartina și Muncelul. Atacurile s'au zădărnicit cu pierderi mari. Cu ocaziunea unei întreprinderi la gara Rimnicul am făcut prizonieri.

Pe platonul Bainsizza am respins atacurile italienilor, date după pregătiri puternice de artilerie.

În Flandria englezii au repetit focul distrugător între pădurea Houthoult și Lys. Au fost numai mici atacuri de cavalerie, în cari am respins diviziile engleze agresive. Artileria germană din nou a luat cu puteri mari lupta de nimicire a artileriei dușmane. Activitatea strategică a fost aspră între Labasse și Lens, precum și dela Somme până la Oise. Pe ambele laturi ale drumului Laon—Soisson și Maas, unde luptă armata moștenitorului de tron german, luptele de artilerie interimal erau foarte vehemente. Luptele de eșeri s'au sfârșit cu succesul germanilor.

La aniversarea a 25-a a Internatului Vancean de fete din Blaj.

Judecând situația foarte grea de acum a internatului de lângă școala civilă de fete gr-cat. din loc, datorim sinceră mulțumită acelorora, cari s'au încumătat a nu-l lăsa închis chiar în anul acesta, când se împlinește un pătrar de veac dela deschiderea lui și e unul dintre celea mai vechi între instituțiunile școlare la românii din Ungaria. Înțelegem enormele greutate, ce le va avea conducerea internatului cu alimentarea și nu trecem ușor peste marele inconvenient cu descentralizarea institutului, întrucât atât internatul cât și școala trebuie să părăsească localul propriu, întrebuintat acum ca spital militar. Avem însă firma speranță, că spiritul neuitatului întemeietor Dr. Ioan Vancea îi va mijloci dela bunul Dumnezeu destulă tărie, ca să poată învinge cu bine și greutatea acestui an, care e cel mai greu. Acum se vede mai limpede importanța unui

internat, ales de fete, fiind o necesitate și o adevărată binefacere pentru societate.

Plecându-ne stindardul recunoștinței noastre înaintea tuturor binefăcătorilor acestui institut și nutrinđ firma speranță, că Provedința divină îi va ajuta să-și serbeze jubileul de 50 ani în cadrele largi și luminoase, ce le vrednicește, lăsăm să grăiască directoarea internatului, d-șoara Eliza Bădoacă:

Când tușurile au cuvântul și întreaga atmosferă e saturată de fumul pravului de pușcă, eveniment ca aniversarea de 25 ani de existență a unui institut de educație pentru fetele române, nu se poate serba în stil mai mare — cum se contempele în și pentru timp de pace — ci toată solemnitatea aniversară se reduce la o amintire dulce și plină de recunoștință a inimilor române. Iubilarea demnă de importanța generoasei creațiuni a fericitului mitropolit Dr. Ioan Vancea de Buteasa se va serba altădată. Până atunci măreața faptă va vorbi, ca și în trecut, destul de elovent despre marele Arhierou, care a știut aprecia rolul femeii în familie, în societate și a știut, că misiunea grea, pentru care e creată femeia, numai atunci o va putea implini cu vrednicie, dacă i-se va da educația recerată de persoană competentă. Apoi știut-a, că pentru ajungerea acestui scop măreț trebuiesc institute culturale, de cari noi românii — durero — abia aveam în patrie la finea veacului trecut unul la Sibiu.

Chiar împrejurarea aceasta îl determină pe piul fondator, ca seminarul studenților gimnaziali — ridicat pe spesele proprii la anul 1884, — să-l destineze la 1892 de internat pentru fetițe, ridicând tot atunci un alt seminar pentru studenții gimnaziali.

Nu se poate descrie bucuria ce a produs-o vestea despre deschiderea internatului de fete. În special preoțimea noastră dela sate, dar și ceilalți intelectuali împreună cu țărănimea fruntașă, au alergat cu fetițele din depărtări considerabile — pot să afirm, că din toate ținuturile locuite de români — ca să le aducă la școala superioară, iar din Septembrie 1902 școala civilă de fete din Blaj e împreună cu internat, care în decursul unui pătrar de vece a crescut între zidurile sale 1600 de eleve, creștine bune și membre folositoare ale societății. Dintre ele celea mai multe au fost greco-catolice, dar greco-orientale încă cifrează o sumă însemnată.

Că de ce nume bun s'a bucurat, dovedește faptul, că a avut eleve din Viena, Pesta, Constanța și Belgrad, și că numărul alumnelor creștea din an în an, așa că deja în al doilea an al existenței sale se simțea lipsa dezvoltării lui.

Atunci însă fondatorul nu mai era în viață. Spre nenorocirea institutului, murise cu o lună înainte de deschidere. Alt mecenat nu se gândi la ajutorarea institutului rămas orfan. Provedința însă îi rândui un director extern ingenios în persoana rectorului seminarial de pe atunci a canonicului erudit Dr. Alexandru Grama, care ezoperă un împrumut de 26000 coroane, cu care s'a zidit o nouă aripă, constătătoare din 3 sale mari în parter și 3 în etaj.

Multămintă conducerii raționale, superioritatea internatului izbutește să achite datoria, cu toate că în tot timpul a prevăzut cu cele necesare pe alumne pe lângă cele mai moderate taxe, respectând și în forma aceasta dispozițiile făcute de înțeleptul și bunul arhiepiscop, a cărui amintire va trăi și se va perpetua în inimile românești și în special în ale femeilor române, cari au avut privilegiul și fericirea de a fi alumne ale Internatului Vancean de fete.

Cu cât drag își vor reaminti de acele zile pline de dulci emoțiuni petrecute între zidurile sacre ale acestui templu al Minervei; cu cât duiosie vor privi unele tablouri, ce reprezintă dragălașa grupă a primelor 50 alumne, în mijlocul cărora stă prima directoare a internatului: Aurelia F. n. Solomon, împreună cu cele trei învățătoare, cari îndeplineau și supravegherea elevelor din internat. Priviți-l, dulci surori, citiți și inscripția și rogați. Grăbiți a Vă da odrazlele la școală și a le îndemna la o învățătură, căci aceea e „Podoaba bogatului și bogăția săracului“. Apoi când aceea e împreună cu o educație religioasă-morală, când întinde spre cel mai sublim scop: a crea caractere, cari în val-vârtejului vieții să se știe validitate, să fie muncitoare brave ale societății, fidele devotate și credincioase ale patriei și membre gata de orice jertfă ale familiei, a ajuns apogeu mijloacelor de cultură. Iar poporul ajuns la o cultură generală va fi conștient de chemarea sa și nu se va lăsa ademnit de nici o influență străină, precum nici de terorizările nimăului.

Ce elan de bucurie ar fi produs o convensie a fostelor alumne în deansul celor 25 de ani, cari au trecut, s'au prăbușit în neant, lăsând însă în urma lor un rezultat uimitor, o comoară imensă în economia statului și în deosebi în a neamului nostru. Aceasta ar fi fost unul dintre punctele principale ale programului jubilar.

Provedința însă a voit altfel. S'a adevărat din nou, că: „Omul propune, Dumnezeu dispune“. S'a desinașit asupra noastră universala furtună și a pus stavilă multor nișuiri, a zădărnicit multe planuri. Salele spațioase și luminoase ale modestului Internat Vancean, cari un pătrar de veac au rasunat de cântecule și glumele fetițelor școlii și cari erau să fie chiar în zilele acestea teatrul serbărilor jubilară, azi s'au prefăcut în un rigid spital militar, pe a cărui coridoare abia se târâie mult înserecții ostași de toate neamurile afătoare în Monarchie.

Jertfa aceasta a așezat o mai marii noștri lângă multe alte jertfe, ce le-a adus neamul nostru în acest războiu, după care, sperăm, va urma mai mult bine, decum a fost în trecut. Aducem și jertfa aceasta, având inimile ridicate spre Acela, dela care se pogorâ tot darul și pe care îl rugăm, să întărească virtuțile creștinești în toate inimile, deosebit să ne întărească credința în El și să ne ajute, ca speranța într'un viitor mai bun să nu ne părăsească, iar iubirea altruistă să ne însoțească până la mormânt.

Femei iubite, cari ați beneficiat din căldura și din lumina Internatului Vancean de fete din Blaj, la aniversarea jubilară de 25 ani, faceți, ce puteți pentru el. Iar ce Vă cer eu, poate fiecare: Rugați-vă pentru viața și înflorirea lui!

Inmormântarea preotului Teodor V. Borza.

Sibiu, 10 Sept. 1917.

Duminecă la 9 Sept. în însoțit de sunetul jalnic al clopotelor bisericii frumoase din Șaroșul-săseș, am petrecut la cele eterne pe vrednicul de pie memorie, regretatul preot deficient gra-cat. nosterul preotimesi gra-cat. din districtul protopopesc al Ibașfalăului On. Teodor V. Borza. Preotul de model al generațiilor tinere, caracterul în-treg, hărnicia intruchipată, abnegațiunea și energia netăgădnită, optimismul și firea în vezi vrsală — adevărat „Pepelen“ al Târnavelor, autorul colecțiunei de „Anecdote“ nu mai este!

Serviciul funebrel l-a îndeplinit cu multă pompă și în modul cel mai demn binemerituesul și dina aprefiatul nostru Ioan Gură de aur George Simu, protopopul gra-cat. al districtului Ibașfalău, însoțit de încredințatul părinte protopop On. Nicolae Ganea din Hondorf, On. Teodor Avram, preot în Blertan și ca lector Vasile Tătar, teolog de an. IV. din Ațel. Răspunsurile le-a dat corul frumos improvisat sub conducerea demnului învățător cătăreț Mihail Tătar din Ațel.

Frumeasa biserică, clădită încă sub stăpânirea lui de preot azi îmbrăcată în haină de jale, era îndesită de lume multă din loc și jur, iar sierașul tacărat cu cununii și împodobit cu flori era înarmat de preotimes, învățătorimea și inteligența din jur fără desăbire de confesiune. Dintre cei de față mi-am notat pe On. Ioan Roman, preot Iernea, Ioan Ban, preot gra-or. Iernea, Ioan Kis capelan, Iernea, Dionisie Chendi preot gra-or. loc. Ginerii Ștefan Secetă preot loc și Ioan Borza preot în Ațel. Spect. Demn director al filialei „Albi-a“ din Ibașfalău; Mai mulți ofițeri ai regim. de honvezi 22 din Ibașfalău, preotul Borza, învățătorii Mihail Tătar, Ațel; Teodor A. Bogdan, inv. voluntar în Bistrița etc.

Dozacele: Simu protopopesc, Ibașfalău; Maria Toma învățătoare, Ibașfalău; Tătar, Ațel; dr. Holom, Ibașfalău; Galea, Hondorf; Borza, Vahid; Chendi, Iec; Borza, Ațel și neamărați poporeni din loc și comunele vecine și ostași honvezi.

La sfârșitul ceremonialului funebrel, protopopul George Simu, prin glasul dulce și cu multă vară oratorică, a rostit o înduioșătoare predică funebrelă de un cuprins înălțător și instructiv despre chemarea preotului, descriind și luând exemple din viața acestui bărbat, care în decursul frumoasei vieți a luptat cu multă abnegațiune în interesul bisericii, legii și neamului, din care a făcut parte.

S'a născut în Mediaș la 24 Oct. 1831. Studiile și-le-a făcut în Ibașfalău, Blaj, Sibiu și Brașov, iar teologia a absolvat-o în Blaj

la anul 1854. A fost învățtor și preot-cooperator în Mediaș, iar din 1855—1857 preot în Curciu, dela 1857—1879 în Șaroșul-săseș, dela 1879—1913 în Vahid, apoi în Bearta până s'a pensionat. A servit 60 de ani și a fost pensionat cu bagatela sumă de 400 cor., din care trebuia să se susțină la adâncele-i bătrânețe. În decursul funcționării sale zelose, sub conducerea sa s'au clădit trei biserici, școli și case parohiale; a compus coruri bisericesti, a înghebat diferite reuniuni și a făcut o fundațiune la Ghizeș cu numele: „Fundațiunea Teodor V. Borza“ cu misiune religioasă-culturală.

Înainte de a-l însoți la cripta familiară, frumos clădită pe un vârf de deal, protopopul poet i-a cântat un fimos și bine potrivit vers funebrel, scris din acest incident, care a stors multe lacrimi.

Dormi în pace suflet bun!

Teodor A. Bogdan
învățător — voluntar.

Informațiuni.

Decoratie. Dl. Emil Călugăru, subloc. în rezervă, care a luat cu eroism parte în luptele din toate fronturile țării noastre, a fost decorat cu „crucea de aur pentru merite“.

Hymen. D. Elisaveta Răduțiu și Maxim Pop, teolog absolvent, logoditi. — Felicitării!

Aviz. La gimnaziul superior fundațional din Năsăud prelegerile regulate se vor face pe la 1 Octomvrie n. 1917. Conform ordin. ministerial Nr. 129521—1917.

Primirea și înscrierea elevilor pe anul școlar 1917/18 se va face continuativ la 28 și 29 Sept. a. e.

Direcțiunea.

Ridicarea moratorului privitor la Ardeal. Monitorul oficial are un ordin privitor la sistarea treptată a moratorului din Ardeal. În urma ordonanței ministeriale moratorul rămâne în deplina vigoare în comitatul Cs.k. în districtul Covașna și Kézdivásárhely din comitatul Hármaszék și districtul Petrojeni a comitatului Huszodarei, dar și aci numai până la 31 Decemvrie a. e. Toate datoriile contractate pe timpul moratorului în celelalte comitate ale Ardealului sunt a-se regula în patru rate lunare.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Buciu.

Caut

un instructor, care să-mi pregătească pentru școlile medii inferioare, 4—6 copii.

Respectivul primește cost și cvartir cu întreagă întreținerea; iar remunerația ce o va pofti, să o comunice la adresa

Aurel Borcea
contabil
Alsóvisek (com. Făgăraș.)

Ioan Buciu